No. 1868 Zaterdag 25 October 1919. 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Waardeering van het Roomsch Katholicisme.

't Is opmerkelijk hoe in Holland in den laatsten tijd in Protestantsche kringen, waar men met de eigen verwarring verlegen zit als voor een onoplosbaar probleem, al meer en meer een toon gaat klinken van waardeering voor het Roomsch-Katholicisme.

De oude toon tegen de Paapsche afgoderij, zegt de *Msbd*, wordt nog slechts bij uitzondering aangeslagen.

Op de 77ste vergadering van de Zuid-Hollandsche Predikantenvereeniging, onlangs te Rotterdam gehouden, hield Ds. van Hoek een referaat over „beoordeeling en waardeering van het Roomsch-Katholicisme."

De inleider onderhield zijn collega's over het wezen der Katholieke vroomheid, en zelfs over de drievoudige monnikenbelofte van kuischheid, armoede en gehoorzaamheid.

In de jongste nummers van „De Hervorming" spreekt de bekende redacteur Ds. van Mourik Broekman voor zijn lezers nog duidelijker en uitvoeriger over „de aantrekkingskracht der Roomsche Kerk", en hij doet dit met een voor een dominé ongewone kennis van zaken.

„Wat de buitenstaanders bijzonder imponeert en waarop de Roomschen ook niet nalaten te wijzen — zegt Ds van Mourik Broekman, die het voorrecht heeft in een zeer Roomsch milieu te leven — is de *Macht der Organisatie.*

Men zegt wel eens, dat de 19de eeuw de eeuw der organisatie is geweest, maar dit kan niet beteekenen dat toen eerst het geheim harer beteekenis werd gevonden, eeuwen vóór dien maakte de Roomsche Kerk zich sterk door haar.

Bewonderenswaardig wijdvertakt Instituut, gecentraliseerd toch, tot in de uiterste deelen zijn krachten stuwende.

Maar met het spreken over de organisatie, hebben wij niet het belangrijkste punt genoemd, bovendien begonnen wij van de buitenzijde het imposante gebouw te bezien. Haar binnentredende gaat iets anders ons opvallen.

Vraagt men een Roomsche, die in staat is er zich rekenschap van te geven, wat zijn Kerk hem te bieden heeft, dat hij nergens anders ontvangen kan, wat haar maakt tot *Heilsinstituut*, dan zal hij van één ding slechts te spreken hebben: *Het Sacrament.*

Het sacramenteele karakter der Roomsche kerk, welke de Protestantsche mist, ook waar zij naar orthodoxe inzichten twee der zeven sacramenten heeft behouden, is onmiskenbaar, haar wezen bepalende. *Zij leeft van haar Sacramenten*, dit zijn haar geen zinnebeeldige godsdienstige plechtigheden, maar *bovennatuurlijke heilwerkingen*:

De mensch ontvangt onmiddelijk na zijn geboorte zijn eerste Godsgave in den doop en oud geworden, zal hij vlak vóór zijn sterven zijn laatste ontvangen, waarmede hij ingaan zal ter eeuwigheid. En daartusschen liggen anderen. De priesterwijding moge slechts voor enkelen zijn, de communie op jeugdigen leeftijd leidt in tot een herhaaldelijk ontvangen van het sacrament des altaars, waarbij de geloovige 't lichaam van den Godszoon tot spijze ontvangt, en nadat de bisschop in het vormsel hem de handen ter zegening heeft opgelegd, kan hij veilig zijn levensweg gaan, mits hij in zijn biecht ter boetedoening zich heeft overgegeven. Wanneer straks een huwelijk wordt aangegaan, deze plechtige en meest ingrijpende verbintenis tusschen menschen bestaanbaar wordt door de Kerk gelegd en het is haar een ergernis feitelijk, dat zij de burgerlijke overheid thans moet laten voorgaan. Zoo leidt de Kerk haar kinderen van wieg tot graf, en den Roomschen is het een veilig gevoel in *de sacramenten der Kerk de waarborgen der Goddelijke genaden te bezitten.*

„De *Roomsche Kerk* voorwaar" getuigt Ds. van Mourik Broekman tot zijn lezers, „die zooals „De Hervorming" ons wekelijks leert, bijna alle doolenden en zoekenden zijn, *is een Kerk van blijde verzekerdheden*"

„Dit dienen juist Protestanten zich te realiseeren, omdat onder hen zooveel zwaarmoedigheid wordt gevonden.

„Dit is zeker," zegt Ds. van Mourik, „dat Roomschen meer recht hebben, te getuigen dat hun leer een evangelie is, waarin de blijheid tintelt, dan de Protestanten Er is iets feestelijks in die Kerk, hetwelk haar grondvesting vindt in het geschetste sacramenteele karakter.

„Ik ken een kerk, waar met groote letters boven den ingang staat gebeiteld: „Domus Domini Porta Coeli". Het Huis des Heeren is de ingang des Hemels".

Letterlijk wordt dit door de Roomsche opgevat. Wie ter Kerke ingaat, meeleeft het leven daar, nakomt de verplichtingen door haar voorgeschreven, weet dat hij goed uitkomt, is gevrijwaard tegen onheil en hel.

Deze religie is zeker ernstig georiënteerd. Een medicus deelde mij zijn ervaring mee, bewijs tevens hoezeer geestesgesteldheid den lichaamstoestand beheerscht, dat hij geregeld na de bediening van een stervende den volgenden dag physieke beterschap had te constateeren.

De innerlijke rust schiep, zij het dan ook tijdelijk, gunstiger levensvoorwaarde.

Wederom, *welk een blijdschap* ligt hieraan ten grondslag."

„Het is mij een geliefkoosde verklaring," getuigt dan ook ds. van Mourik Broekman, „dat wanneer ik orthodox kon zijn—in dien zin dat ik werkelijk in een autoritaire leer mijzelf zou kunnen prijsgeven—ik *Roomsch zou willen worden*. Want dan imponeert mij de Roomsche Kerk bovenmate.

Haar leer is sterk. Thomas Aquinas was een groot bouwmeester; zijn werk is van buitengewone begaafdheid.

Heeft de Roomsche Kerk niet een roemruchtig verleden? Zij is geweest en is ten deele nog de draagster van allerlei cultuur. Hoe zou het ook anders kunnen, waar in haar en geestkracht en vrome zin zich steeds hebben doen gelden?

Het is gemakkelijk werk, die Kerk dood te verklaren, hetgeen zij niet is. *Moeilijk is het zeker over te nemen,*

WETENSWAARDIG ALLERLEI.

Een goudmijn.

Een Amerikaansche geleerde heeft een eigenaardige goudmijn ontdekt.

Hij heeft langen tijd gezocht naar de oplossing van het probleem, waar toch al het goud blijft.

En zoo heeft hij op grond van nauwkeurige berekeningen, gevonden, dat de Amerikaansche dentisten voor het plombeeren van de zoo erbarmelijk slechte tanden van de burgers der Vereenigde Staten jaarlijks ongeveer 800 KG. goud gebruiken. Dit gewicht aan goud vertegenwoordigt een waarde van ½ millioen dollars, dat bij het sterven der eigenaars in den regel mede in het graf genomen wordt. Wanneer men in Amerika op die zelfde wijze nog 300 jaren doorgaat, zoo zegt dezelfde Amerikaanschen cijferaar, dan zal er tegen dien tijd op de Amerikaanschen kerkhoven de aanzienlijke som van 150 millioen dollars in zuiver goud begraven liggen. m. a. w. ongeveer dezelfde som als er in de Vereenigde Staten tegenwoordig aan gemunt goud in circulatie is. Dus wel de moeite waard om die goudmijn te gaan exploiteeren.

Een koelkast zonder ijs.

In een Duitsch blad wordt een beschrijving gegeven van een zeer eenvoudige koelkast. Het is een kastje met een dubbel isoleerende wand, die boven de waterleiding wordt opgehangen. Een slang wordt aan de kraan bevestigd; deze slang mondt tusschen de twee wanden in de kast, zoodat de tusschenruimte bij het openzetten van de waterkraan geheel met water is gevuld, dat aan den anderen kant door een kraan verwijderd wordt, welke laatste kraan dus opengedraaid wordt als men water noodig heeft. Bij deze constuctie wordt een flinke afkoeling verkregen, terwijl geen druppel water verloren gaat. Een dergelijke koelkast kan iedereen aan zijn fonteintje verbinden.

Kunstoogen uit gummi.

Volgens een aan de „Times" ontleend bericht, moet het aan twee Fransche uitvinders na langdurige proefnemingen gelukt zijn een nieuw soort kunstoogen te vervaardigen. Glazen kunstoogen toch, waar men zich tot nu toe mee beholpen heeft, zijn door hun hardheid en hun dikwijls onnatuurlijk voorkomen, niet genoeg geschikt om de verminking te verbergen, en kunnen tot ontsteking der oogholteslijmvliesen aanleiding geven.

De nieuwe kunstoogen worden gemaakt van gummi, dat genoeg weekheid en elasticiteit bezit om zich te voegen naar den vorm der oogholten, waarvan eerst een nauwkeurige afdruk wordt gemaakt. De zichtbare zijde van het kunstoog bestaat uit hard gummi, dat gevulcaniseerd en geëmailleerd wordt, terwijl de achterzijde uit weeke guttapercha vervaardigd is. Het oog zelf is hol en gevuld met lucht. Deze kunstoogen zijn elastisch en voegen zich geheel naar de natuurlijke bewegingen der spieren die de oogholte omringen. Bovendien zijn deze oogen onbreekbaar.

De patiënt van lord Lister.

Eenige jaren geleden stierf de bekende Engelsche chirurg lord Lister en zooals bij alle groote mannen staan op zijn naam allerlei anecdoten, die nu na zijn dood bekend worden.

Een daarvan is van groot nut voor doktoren, die last hebben van patiënten, die hen om een wissewasje in het holst van den nacht laten oproepen om aan hun ziekbed te verschijnen.

Dat overkwam ook Lister eens op een goeden — of beter gezegd slechten — nacht. Hij werd geroepen en moest dus gaan. Hij kwam bij den zieke en Lister zag dadelijk, dat de zaak niet veel om het lijf had, al vergrootte de patiënt zijn leed, en zuchtte en steunde hij, dat ieder ander zou gedacht hebben, dat de man er heel náár aan toe was.

„O, dokter, 't is zoo erg met me; ik geloof, dat ik sterven ga."

„Heeft u uw testament al gemaakt?"

„Nee", antwoordde de patiënt, terwijl hij bleeker werd. „U denkt dus, dat . . . ?"

„Hoe heet uw notaris?"

„Mr. Jobbs, dokter".

„Wil u hem dan laten roepen!"

Maar dokter, ik ben nog zoo jong . . . .

„Laat uw notaris roepen, en ook uw vader; en uw zonen moeten gewaarschuwd worden."

„Zal ik heusch moeten sterven, dokter?"

„Welnee, maak u daarover maar geen zorgen, maar ik wil niet de eenige domoor zijn, dien u van nacht uit de veeren gejaagd hebt. . . ."

Den volgenden dag was de zieke opeens veel beter en lord Lister heeft hij nooit meer laten roepen.

Een benzinetunnel.

— Volgens de „Allgemeine Automobiel-Zeitung" heeft men in Amerika een avontuurlijk plan bedacht. Men wil Amerika en Europa door een petroleumleiding, die op den bodem van de zee gelegd wordt, verbinden. De kosten van vervoer zullen daardoor niet minder dan 99 procent verminderen. De leiding die door twintig schepen op den bodem van de zee gebracht zal worden, zal volgens het plan bestaan uit weeke, spiraalvormige, gewonden stalen buizen met asbestbekleeding.

Een metalen pantser zal haar in staat stellen van binnen een druk van 150 atmosfeeren en van buiten een druk van 700 atmosfeeren te doorstaan. De leiding zal binnen worden ingericht als de loop van een kanon, waardoor de petroleum, waarbij 10 gram water toegevoegd is, een draaiende beweging krijgt.

Het water wordt daardoor tegen den wand van den buis geduwd en maakt het vloeien van petroleum zonder eenigen weerstand mogelijk.

De leiding, die 45 centimeter wijd is en waarin de vloeistof door groote pompen in beweging gebracht wordt, kan per minuut 3000 liter petroleum vervoeren.

Bijensteken en rheumatiek.

Algemeen verbreid, zegt de „Tel.", is in de wereld der bijenhouders 't geloof, dat het bijengif een geneesmiddel zou zijn tegen rheumatiek. In den laatsten tijd is deze zaak meer wetenschappelijk onderzocht en werkelijk zijn er medici, die in het volksgeloof een grond van waarheid hebben meenen te ondekken.

Iemand, die veel in deze richting heeft gewerkt, is dr. Fere, te Marburg. Deze heeft tal van rheumatieklijders met bijensteken behandeld. De behandeling geschiedt als volgt: De eerste drie dagen zijn proefdagen. Dan wordt slechts een steek per dag toegebracht. Verdraagt de patiënt den bijensteek goed, dan wordt het aantal steken geleidelijk vergroot en opgevoerd tot pl. m. 100 per dag. De kuur duurt lang, wel een of twee jaar, doch dr. Fere beweert, dat de patiënt die volhoudt, altijd wordt genezen. Weliswaar gaat een genezing met salicylzuur veel sneller, doch een herstel, door middel van bijensteken verkregen, schijnt veel grondiger te zijn. De manier, waarop deze geneesheer te werk gaat, is hoogst eenvoudig. De bij wordt gewoonweg tusschen de vingers aangepakt en met het achterlijf op de plaats gebracht, waar men wil, dat de steek wordt aangebracht. Is het gif goed doorgedrongen, dan wordt de afgebroken angel verwijderd. Bij tal van vormen van rheumatiek was de uitwerking zeer heilzaam.

Het spreekt echter vanzelf, dat rheumatiek voortkomende uit organische gebreken, niet door bijensteken genezen kan worden en dat niemand op eigen houtje met deze geneeswijze moet beginnen.

Inkt.

Al de inkt, waarmee de staatspapieren in de Vereenigde Staten gedrukt worden, wordt door één mensch gemaakt. De vader van den tegenwoordigen fabrikant, een zekere mijnheer Eddy, vond den inkt uit, maar vertelde nooit aan iemand, hoe hij was samengesteld, vóór hij zijn einde voelde naderen. Toen liet hij zijn zoon roepen en deelde hem het geheim mee. Had hij dus een ongeluk gehad, vóór hij het zijn zoon had kunnen vertellen, dan was het gouvernement in groote verlegenheid geweest, want de door den heer Eddy vervaardigde inkt is de eenigste soort, waarmee de banknoten gedrukt kunnen worden. Voor het vervaardigen van den inkt heeft de tegenwoordige mijnheer Eddy maar zes werklieden noodig, van welke niet één in het geheim is ingewijd. Geen hunner heeft den heer Eddy ooit bezig gezien, wanneer hij de verschillende bestanddeelen bij elkaar voegde. Twee weken in ieder jaar sluit hij zich in zijn eigen vertrekken op, en dan maakt hij voorraad voor een geheel jaar, en verdient daarmee 120.000 gulden.

wat zij verricht.

De Hebreeënbrief in het Nieuwe Testament noemt een reeks namen van groote mannen des geloofs uit ouden tijd, de Roomsche Kerk kan ook een "wolk van getuigen" te haren gunste doen spreken, daaronder zijn van de allergrootsten, die ooit hebben geleefd. De Roomschen weten natuurlijk wel, dat veel dood geloof onder hen is — zooveel zelfs, dat het misschien wettigen zou 't snijdend woord van Heinrich Weinel: „Wenn eine Kirche an den Unglauben ihrer Mitglieder sterben könnte, wäre die Katholische Kirche längst tot", — daartegen over zouden zij triomfantelijk kunnen uitroepen: „dat zij nochtans bestaat, is een bewijs van nog *meerder levend* geloof. Ook zouden zij niet nalaten te wijzen op het *goddelijk* karakter hunner Kerk, immers het „mystieke lichaam van Christus" en elk geloovige zal beamen, dat in het menschelijke het goddelijke zich openbaart.

„Het Roomsch Katholicisme is de volksuitgave van het Christendom genoemd. Denkt men zich dit even in, dan zal men beseffen, dat, zoo als in vergelijking met 't modernisme alle orthodoxie het voordeel heeft sterk massaal te werken, de Roomsche boven de Protestantsche orthodoxie veel vóór heeft door dat achter haar staat een pracht instituut als de Kerk met hare vele werkkrachten, haar talrijke vereenigingen, hare goedgeschoolde apologeten. Het R. Katholicisme is voor de groote schare, welke weinig individueel gedifferentieerd is, een ideaal religie en voor degenen, die persoonlijk hun Roomsche geloof in zijn diepten doorleven, blijft de mogelijkheid daartoe bestaan.

Merkwaardig is ook de behoefte aller menschen aan gemeenschap. Zou dit niet verklaren, dat een Roomsche, die twijfel kent, en zelfs vijandigheid, slechts zelden tot een breuk komt en dikwijls na eenigen tijd het hoofd buigt? Ideeële en minder ideeële motieven doen zich gelden: zwakheid van karakter, ontzien van ouders en verwanten, vrees — waarlijk niet ongegrond — voor een Kerk, die haar sterken arm weet te gebruiken, maar ondanks dit alles toch ook een aangeboren besef, ons Protestanten vreemd, dat men in die Moederkerk getogen, moedermoord pleegt door haar te verzaken. Een magische aantrekkingskracht blijft werken. En dan overheerschend wederom het besef van rust en zekerheid.

En dan besluit Ds. van Mourik Broekman met deze merkwaardige woorden, die op de zwevende zielen der „Hervorming"-lezers wel diepen indruk moet maken en hen tot ernstig nadenken moeten stemmen: „Wij hebben een tijdsperiode van scepticisme en agnosticisme doorleefd; er was weinig geloof, veel onverschilligheid, veel valsche schaamte, veel dorheid. *Ten slotte kan men niet leven van het negatieve en honger voedt niet.*

„De Roomsche Kerk beseft heel goed, dat zij het tegenovergestelde vertegenwoordigt van genoemde geestesrichtingen en den moeden kinderen dezer eeuw houdt zij de deuren wijd open.

„*Bij haar is te vinden de vaste levensgang, waarnaar gesmacht wordt* Dengenen, die niets hebben, in de eerste plaats heeft Zij veel te bieden."

Koloniale Raad.

Suppletoire Begrooting van 1920.

Vergadering van den Kolonialen Raad op Maandag 20 October 1919.

Tegenwoordig waren de voorzitter, de ondervoorzitter en 7 leden, benevens de Heeren A. Prakken Adm. v. fin en Ph. v. d. Breggen, Dir. O. W., zoomede de Heer H. J. T. Boomgaart als griffier.

Ee voorzitter wenscht den HEER BOOMGAART geluk met zijne benoeming tot Gouvernements-secretaris, welke benoeming zeker door iedereen met voldoening zal worden vernomen.

De Voorzitter vraagt den Heer v. D BREGGEN nadere inlichtingen aangaande den post: *nieuwen opzichter*.

De Heer v. d. Breggen zegt, dat begin 1918 een ingenieur en een opzichter voor de havenwerken van St. Martin verwacht werden, De ingenieur is gekomen (de HEER LANGEMEIJER), doch de opzichter niet; daarom is een opzichter van hier naar St. Martin gegaan. In den loop van dit jaar is een opzichter naar Holland vertrokken, zoodat het Dep O, W. 2 opzichters te kort kwam. Kort geleden is de Heer HOLLANDER tijdelijk als zoodanig aangesteld. Echter moeten de Wilhelminascool, het tolkantoor, het postkantoor en de gevangenis verbouwd worden en ook voor de rioleering gezorgd worden; buitendien is er zooveel administratief en kantoorwerk, dat er op dit eiland wel een Directeur, een Ingenieur en 4 opzichters noodig zijn. De HEER LANGEMEIJER komt binnen niet al te langen tijd terug, en zal voorloopig wel hier op het eiland blijven. Ook de opzichter keert uit St Martin terug. Echter is de detacheering van spreker zelf om.

Het lid H. Statius Muller vraagt of het gerucht waar is, dat de brand in de Mem. v. Toel. bedoeld, niet dien omvang zou hebben gehad, indien het brandweermaterieel in orde was geweest en ook waarom het Bestuur 3 brandspuiten noodig acht.

De HEER V. D. BREGGEN zegt, dat het achteraf moeilijk is te zeggen wat zou zijn gebeurd, indien dit of dat niet had plaats gehad. De brandspuit ressorteert niet onder spreker's departement, en dan is het niet collegiaal zich daarover uit te laten. Echter moeten de slangen dien dag niet in orde zijn geweest en de slangen zonder korf in de haven zijn geworpen, zoodat zand, grint enz. ingezogen werd en de spuit daardoor niet goed kon werken. Wat de aangevraagde spuiten betreft, een is bedoeld als aanjager, omdat één spuit onvoldoende is voor de hooger gelegen stadsgedeelten. De derde spuit is bestemd als reserve,

Het lid H. STATIUS MULLER dient nu een amendement in, om het betrokken onderartikel te doen luiden: *Aanschaffing van twee stoom- of motor brandspuiten met slangen en ladderwagens en verder brandweermaterieel, alsmede kosten van den bouw van één brandspuithuis te Willemstad fl 80 000* — In zijn toelichting zegt spr. dat wij de tering naar de nering moeten zetten en waar wij op het Moederland zijn aangewezen, wij niet alles moeten willen hebben wat *wenschelijk* is, maar ons moeten houden bij wat *noodzakelijk* is. Door maar één brandspuithuis te bouwen, blijven ook de exploitatiekosten geringer, ook wat aangaat personeel, telefonische verbinding enz.

De Heer v. d. Breggen blijft het noodzakelijk achten 3 spuiten aan te schaffen

De VOORZITTER zegt dat branden als die van een maand of 3 geleden op dit eiland tot de groote zeldzaamheden behooren en dat de Curaçaosche lucht misschien hier niet zonder invloed op is. Het amendement Muller hierop in stemming gebracht, wordt met 8 tegen 1 stem aangenomen.

Nu licht het lid WINKEL een amend. toe, strekkende om den post van 15 000 gld: *toeslag aan uitgezonden en nog uit te zenden ambtenaren*, te doen vervallen Spr. wijst er op dat het soms wel noodig is, ambtenaren uit Holland te laten komen en dat het soms ook wenschelijk is een hooger inkomen te geven, doch dat het stelsel: een ambtenaar méér te geven alléén onder hij uitgezonden is, ontevredenheid kweekt. De Heer Prakken zegt den Heer Winkel te kennen als een goed koopman en een voorstander van het openbaar onderwijs Welnu, er zijn op dit eiland geen voldoende onderwijzers; het Bestuur moet hen laten uitkomen. Gebeurt dit niet, dan verloopt de openbare school. En nu is het een kwestie van loven en bieden. De onderwijzers stellen eischen om hun vaderland te verlaten en de Regeering moet trachten goede krachten te krijgen voor zoo weinig mogelijk geld. Overigens is er een commissie benoemd om de Salarisregeling te herzien, waarin ook de Heer WINKEL zitting heeft. De VOORZITTER zegt dat er beweerd wordt, dat de tegenwoordige toestand van het openbaar onderwijs te wijten is aan den slechten geest, welke er onder het onderwijzend personeel heerscht en dat dit laatste weer veroorzaakt is door het feit dat een later uitgezonden onderwijzer een hooger uitkomen heeft dan andere collega's. Het lid WINKEL handhaaft in zijn repliek zijn amendement en zijn bezwaren, tevens opmerkende dat hij wel voorstander is van het openb. onderwijs, maar daarom nog niet kan goedkeuren dat bijv. een onderwijzer met lagere akte meer krijgt dan het Schoolhoofd.

De Heer PRAKKEN vraagt, wat het Dep. v. Kolonien dan zou moeten doen om menschen voor Curaçao te krijgen. Spr weet niet hoe dikwijls hij een oproeping voor een opzichter voor Curaçao in de kranten gezien heeft, telkens tegen een hooger inkomen. Eindelijk is er een gevonden voor fl 4300

De VOORZITTER merkt op, dat de nieuwbenoemde opzichter dan niet verstandig gehandeld heeft. Want dat als hij wat langer gewacht had, het Dep. van Kol. dan weer een nieuwen oproep zou geplaatst hebben en ditmaal tegen een nog hooger inkomen. Het is trouwens wel eens voorgekomen, dat ambtenaren uit Curaçao in Nederland teruggekeerd de menschen aanraden om niet op de door het Dep. van Kol. gestelde voorwaarde naar Curaçao te gaan. Spr zou er geen bezwaar tegen hebben aan bezitters van diploma's, die niet in de Kolonie kunnen worden behaald bijv. de hoofdakte een hooger salaris te geven. De anderen kunnen zich dan niet beklagen. Ook moet spr. er op wijzen, dat de Raad vroeger het denkbeeld aan de hand gedaan heeft, vakonderwijzers uit andere landen te laten komen, indien de Hollandsche onderwijzers zulke eischen stellen.

Het amend. WINKEL werd hierop met *algemeene* stemmen aangenomen.

Nadat in art. 2 een wijziging was aangebracht, welk door de aanneming van het amend. WINKEL noodig was geworden, werd het aldus geamendeerde ontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Inmuniteit of besmetting.

IV.

De drie factoren, in ons vorig artikel opgenoemd, die noodzakelijk vereischt worden, om malaria of gele koorts te verspreiden, wijzen tegelijk den weg om die epidemiën tegen te gaan.

1 o. *Uitroeiing van de muskiet Stegomyia.*

Het behoeft niet eens gezegd te worden, dat het een onbegonnen werk is al de muskieten te vangen, die er in de lucht rondvliegen, en die zich in uw huis schuilhouden. Dat is ook niet noodig.

Nu we eenmaal weten, dat de muskiet water noodig heeft, is het aangewezen middel langs dien weg haar te beletten zich een nakomelingschap te verzekeren. Als men alle broedplaatsen van de muskiet zou kunnen wegnemen of onbruikbaar maken, moeten ze van zelf uitsterven.

En nu zegge men niet zoo haastig: „maar ook dat is onmogelijk"! Want de Amerikanen in Panama en Cuba hebben bewezen, dat het wèl mogelijk is. De reeds genoemde Dr. Ross was de eerste aan wien het gelukte in Sierra Leona een Engelsche kolonie van de Goudkust, de malariakoortsen meester te worden.

Naar gelang zijn maatregelen tot uitroeiing der broedplaatsen voortgang maakten, zag men van week tot week de muskieten verminderen en ten slotte verdwijnen.

Die maatregelen komen hierop neer: alles wat *stilstaand* water is (in *stroomend* water bestaat geen gevaar), op te ruimen of voor wegvloeiing zorg te dragen of anders het behoorlijk af te dekken.

Practisch genomen voor zoover het hier de kolonie betreft, zouden dus onder de categorie van *stilstaand water* vallen:

1 o wat de buitendistricten betreft alle laag gelegen plaatsen of kuilen, waar in den regentijd het water zich verzamelt, zooals de tanki's en door opstuwing achter de dammen.

2 o. daar de muskiet ook zelfs brakwater als broedplaats kiest, is b. v. het Rifwater, overal dáár, waar het omzoomd is door mangelbosschen (Rizophoren) een uitverkoren kweekplaats voor de muskieten. In het Rifwater zelf is te veel strooming, doch onder de mangels is het water in volmaakte rust, bovendien buitenmate troebel en modderig, zoodat zich daar zwermen van muskieten geregeld ophouden.

3 o. Alle poelen en plasjes, zoowel in het stadsdistrict als daar buiten, waar het water langer dan eenige dagen blijft staan.

4 o. Alle regenbakken, die door een goed sluitend dak of waarvan de spuigaten of de openingen, waarin de dakgoten uitmonden, niet behoorlijk zijn gesloten of afgedekt.

5 o. In de huizen: alle tobben blikken en emmers e. d. met water, dat niet op een of andere wijze is afgesloten.

In het wetsontwerp *tot bestrijding van besmettelijke ziekten*, dat wij voor zoover het ons onderwerp betreft, maar kortweg de *muskietenwet* zullen noemen en dat den 19 December van het vorig jaar bij den Kol. Raad werd ingediend, waren door den Openbaren Gezondheidsdienst zoowat dezelfde maatregelen tegen de muskieten opgenomen, die door de Amerikanen in Cuba en Panama waren toegepast

Wat de bestrijding en uitroeiing van de muskieten betreft, natuurlijk het ideaal, doch voor onze kolonie, die zoo arm is aan water, zaten daar nog andere consekwenties aan vast. Het was te begrijpen, dat de leden van den Raad zich niet gemakkelijk bij zulke drastische maatregelen zouden neerleggen. Het gevolg van die oppositie was dan ook, dat bij *nota van wijziging*, van den 30 Juli van dit jaar vooral art. 17, 18 en 19, die dit punt speciaal behandelden, gewijzigd en verzacht werden.

In hoofdzaak kwamen die voorgeschreven maatregelen hierop neer:

1 o. Geen tanki's of waterplassen in de buitendistricten op minder dan 300 M. van woningen tenzij bedekt met een olieachtige vloeistof. Die olie sluit de bovenlaag van het water af, zoodat de larven, die reeds in het water leven noodzakelijk moeten sterven, omdat ze niet meer aan de oppervlakte kunnen komen om lucht in te ademen

2 o. Geen putten, ook buiten niet, binnen een afstand van 150 M. van woningen, tenzij de opening behoorlijk is afgedekt door fijn metaalgaas, of anders de oppervlakte van het water afgedekt door een afsluitende olielaag. In de stad vallen alle putten daaronder.

3 o. Alle regenbakken, waarvan de openingen niet op andere voldoende wijze zijn afgesloten, moeten voorzien zijn van fijn metaalgaas, of anders de oppervlakte van het water afgedekt door een afsluitende olielaag.

4 o. Alle tobben en emmers met water, die niet dagelijks geheel geledigd of schoongemaakt worden, moeten eveneens of met een olielaag of met fijn metaalgaas worden afgesloten.

Bij de openbare behandeling dezer verordening op den 9 Augustus ll., werden, voor zoover ze tegen de muskieten gericht was, alleen het laatste punt onveranderd aangenomen en ook de voorschriften voor de putten in de stad.

Geen der drie andere punten heeft een meerderheid kunnen vinden.

Omtrent de over en weer gebruikte argumenten valt echter nog wel iets naders te zeggen.

Wat de tanki's e. d. in de buitendistricten aanbelangt, daarover voerde de *Voorzitter* zelf het woord.

De Voorzitter, de Heer A. G. STATIUS MULLER, zelf planter, stelde in het licht, dat het bij alle maatregelen die men neemt, toch niet zal gelukken *alle* muskieten te kunnen opruimen. Wij blijven toch altijd met groote watervlakten zitten. b. v. het binnenwater van het Rif, langs de heele Overzijde, die men niet voldoende muskietenvrij kan maken.

Spreker wilde medewerken om de muskieten ten minste te doen verminderen, maar meent, dat men zich tot de stadsdistricten moet bepalen. In de buitendistricten zijn de voorgestelde bepalingen niet uit te voeren; dat is feitelijk absoluut onmogelijk, men denke aan de zoogenoemde tanki's, de watervlakten achter de dammen enz. en hij is er tegen bepalingen te maken, die alleen op papier zullen bestaan, maar niet uitgevoerd kunnen worden."

Tegenover deze redeneering van den VOORZITTER bracht DR. WATERMAN in het midden, dat „wil men bestrijdingsmaatregelen nemen, dan moet men dit volledig doen, anders kan men andere maatregelen ook niet tot hun recht laten komen, te meer waar het maatregelen geldt, die zonder veel geld en moeiten zijn ten uitvoer te brengen.

In beginsel kan zich de spreker dus niet met dit amendement van den VOORZITTER vereenigen. Hij kan niet voor de buitendistricten wit noemen, wat hij voor de stad zwart moet heeten. Spreker geeft echter toe, dat de bepalingen voor de buitendistricten inderdaad zeer moeielijk zullen zijn uit te voeren. Ook is hij natuurlijk tegen voorschriften *alléén* op papier.

Om *zuiver opportunistische* overwegingen dus, zou hij zich bij de onderscheiding tusschen de stad en de buitendistricten kunnen neerleggen."

Als men deze beide redeneeringen op den keper beschouwt, komen ze feitelijk hierop neer, dat het gevaar voor besmetting door muskieten even groot is in de buitendistricten als in het stadsdistrict, eigenlijk nog grooter door de veel grootere watervlakten, die daar in den regentijd voorkomen, maar toch omdat die maatregelen daar zoo moeielijk zijn toe te passen, (en de Heer Muller had er nog bij kunnen voegen, omdat men dáár die tanki's zoo absoluut noodig heeft,) moet men die buitenmenschen in Gods naam maar aan hun lot en het besmettingsgevaar overlaten. Consequent maakt men op die wijze ook alle maatregelen in het stadsdistrict volkomen nutteloos, omdat eventueele besmetting van buiten zoo gemakkelijk weer naar de stad kan overgebracht worden.

Het wil ons echter voorkomen, dat men evengoed tot dezelfde conclusie had kunnen komen, nl. een uitzondering te maken voor de buitendistricten, op geheel andere motieven, die veel plausibeler zijn en voor al de menschlievendheid tegenover de buitenmenschen niet in het gedrang brengen.

Zijn de tanki's in de buitendisten werkelijk kweekplaatsen van muskieten? Als men de groote oppervlakten van deze tanki's, het vuile en troebele van dat water in aanmerking neemt, zouden die tanki's een *El Dorado* moeten vormen voor de muskieten, maar dan zou het daar in de buurt van zoo'n tanki onmogelijk zijn uit te houden wegens de zwermen krioelende muskieten.

Ik geloof, dat niemand ooit een dergelijke ondervinding heeft opgedaan. De plantage-eigenaars, die op hun gronden, misschien dicht in de nabijheid huner woning zulke waterkuilen hebben, misschien wel? Ik heb vijf jaar lang gewoond op geen 50 meter afstand van een groot tanki, en noch in mijn huis, noch bij dat tanki, heb ik ooit last gehad van muskieten in die mate gelijk die plaag heerscht in elk huis hier in het stadsdistrict. Hoe komt dat?

Volgens onze bescheiden meening, die steunt op een langdurige ondervinding en nauwkeurig onderzoek om de volgende redenen:

1 o. Over het algemeen zal men de muskieten het meest ontmoeten in de huizen en buiten alleen daar waar meer schaduw is.

Welnu, de wateroppervlakte van zoo'n tanki staat den geheelen dag blootgesteld aan de felle stralen der zon. Nergens in de buurt is meestal ook schaduw van boomen te vinden, zoodat de muskieten alvast dat levenselement missen.

2o. Hoewel in mindere mate kan men toch ook hierin een reden zoeken, dat dit water *soms* van vrij groote oppervlakte en dikwijls ook blootgesteld is aan den wind en dus althans eenige strooming en rimpeling aan de oppervlakte vertoont, hetgeen de muskieten afschrikt daarin haar eitjes te komen leggen.

3o. Doch ook voor wien de beide voorgaande factoren weinig aannemelijk schijnen, blijft toch de hoofdzaak van kracht, en deze is, dat de tanki's ook kweekplaatsen zijn van andere waterinsekten, die bij voorkeur jacht maken op larven ook van muskieten. Een van de meer bekende, is de groote watertor, waterkakkerlak zegt men hier of *kakkelaka di awa*, misschien dezelfde die den wetenschappelijken naam draagt van *Dytiscus dimidiatus* of wellicht de *Hydrophilus piceus*.

Die watertorren of hun larven leven weer van andere larven en daarin vooral zoek ik de reden, dat men bij tanki's betrekkelijk weinig of geen muskieten aantreft.

In sommige tanki's, die vele maanden lang het water vasthouden, komen zelfs zoetwatervisschen voor.

Hoe ze daarin verzeild raakten en bijna elk jaar opnieuw meer worden aangetroffen, niettegenstaande zoo'n tanki enkele maanden van het jaar volkomen is uitgedroogd, dat raadsel is nog niet met zekerheid opgelost. Doch de visschen zijn er en ook deze verslinden de larven der muskieten.

Om al die redenen dan ook is het onnoodig die tanki's te dempen of uit te drogen of het water met een olielaag te overdekken.

Wel leveren die tanki's een ander gevaar op, doch dat gevaar treedt pas in werking, zoodra ze beginnen uit te drogen. Wanneer het zoover gekomen is, dan zoeken in de avondschemering die watertorren, die ook buiten het water vliegen kunnen, een goed heenkomen. Zij zoeken een andere waterplas op, waar méér water is.

In alles wat schijnt of flikkert meenen zij een waterplas te zien.

Zoo komen zij 's avonds op het licht af en vallen zelfs in uw woonkamer neer. Dan geraken dus die tanki's *zonder* torren, zonder insekten die op larven van muskieten azen en dan eerst zouden deze wellicht zich naar hartelust daarin kunnen vermenigvuldigen. Doch ook al gebeurt dat niet, een tanki dat op uitdrogen staat, is altijd een stinkpoel, die de lucht verpest en waarop allerlei ongedierte aast en dat moet zeker zeer nadeelig zijn voor de gezondheid. Zeer wenschelijk zou het zijn, dat *elk jaar* alle tanki's, die beginnen uit te drogen, en waarin niets anders dan een dikke, groene modderpap staat te stinken, opnieuw werden uitgediept en schoongemaakt.

Gevaar voor Brand.

In de Raadsvergadering van ll. Maandagavond, waarvan het verslag in dit nummer voorkomt, zeide de Voorzitter de Heer A, G. Statius Muller, „dat branden zooals die van 3 maanden geleden waardoor het groote gebouw met winkelzaak van den Heer Lansberg geheel in de asch werd gelegd, hier tot de groote zeldzaamheden behooren.

En ook dat de Curaçaosche lucht misschien hier niet zonder invloed op is."

Wat de Voorzitter van den K. R hier zeide, is zeker niet overdreven. Het had gerust nog veel sterker kunnen gezegd worden. Als eerste bewijs diene, dat zelfs de oudste bewoners zich niet herinneren, dat bij hun leven hier zulk een zware brand gewoed heeft.

Gaat men de historie na en ziet men wat daar over zware branden op Curaçao staat opgeteekend, dan vindt men het volgende:

1 o. Den 7en Februari 1804 tijdens het beleg der stad door de Engelschen kwam een vuurkogel op

het dak der Luthersche Kerk en bleef in het houtwerk vastzitten. Het gebouw brandde geheel uit, alleen de muren bleven staan. Niets kon gered worden dan een arm vol boeken en eenige stoelen. Zelfs alle oude documenten, origineele brieven en correspondenties in een gesloten kist achter de ingangsdeur der kerk bewaard, werd mede een prooi der vlammen.

Deze Luthersche Kerk stond aan de zuidzijde van de Breestraat, Otrabanda ter plaatse van het woonhuis, waarin onlangs de Heer C. Goreira, notaris, overleed. Het was een vrij groot gebouw van 60 voet lang, 44 voet breed en 33 hoog, dat plaatsruimte bood voor 5 á 600 personen.

2 o. Volledigheidshalve willen we hieronder vermelden, ofschoon het strikt genomen hier niet ondervalt, het in de lucht vliegen van 's lands fregat van oorlog *de Alphen*, hier in de haven op den 15 September 1778

3 o. Tijdens de invallen der Engelschen onder Lord Murray in 1805 werden vooral in de benedendistricten tal van plantagegebouwen en maisopslagplaatsen met moedwil door de Engelsche troepen in brand gestoken om zóó door voedselgebrek en door wanhoop de bewoners tot overgave van het eiland te dwingen.

4 o. Enkele moedwillige brandstichtingen in de buitendistricten door de slaven tijdens den grooten slavenopstand in 1795.

Alles bij elkaar genomen, is waarschijnlijk de laatste brand nog wel de grootste in omvang geweest, die hier gewoed heeft.

Doch, ook *kleine* brandjes komen hier maar hoogst zelden voor. Dat is zeker niet te danken aan de voorzichtigheid en angstvalligheid, waarmede de menschen en vooral de volksklasse hier met vuur omgaat.

Eerder het tegendeel. Een brandend komfoor wordt gewoon op den houten vloer of op een kist neergezet dikwijls tegen een deur of houten beschot aan. Bijna overal wordt door het dienstpersoneel in de keuken 's morgens het eerste vuur aangemaakt met behulp van een flinke scheut uit een flesch met petroleum.

En toch verneemt men zelden van ongelukken.

Als men in Holland even roekeloos met vuur omging gelijk dat meestal hier geschiedt, dan zou daar de brandweer wel 20 keer per dag kunnen uittrekken.

Hoe komt het dan dat hier zoo zeldzaam brand uitbreekt?

De Heer A. G. Statius Muller gaf te kennen „dat de Curaçaosche lucht misschien hier niet zonder invloed op is."

Dit is zeker, dat men hier algemeen van oordeel is, dat door een of ander bestanddeel in de lucht de voorwerpen hier veel minder brandbaar zijn dan in Europa.

Domine G. B. Bosch, die in 1816 in deze kolonie kwam en in 1829 het eerste deel van zijn werk: *Reizen in West-Indie* uitgaf, zegt op bladz. 199:

„Onder de voordeelen van het verblijf op Curaçao is te rekenen, dat men er voor het ontzettend verschijnsel van brand bewaard is, hetwelk men doorgans toeschrijft aan het *zoutzuur* in de lucht."

„Indien zulks waar is, — dat ik ook wel geloof, — dan zijn wij aan dat *zoutzuur* in de lucht veel verplicht, want de huisslaven gaan altijd zeer roekeloos met het vuur om, zoodat wij anders hier gedurig brand zouden hebben. — De voorbeelden daarvan zijn zóó weinig, dat een schoolonderwijzer eens aan de kinderen eene prent liet zien, waarop de brand van een aanzienlijk gebouw afgeteekend stond en vraagde, wat zij geloofden dat dit ware, deze tot antwoord gaven: „Daar wordt een kalkoven in brand gestoken."

„Men weet zich hier echter twee voorbeelden van brand te herinneren, de eene veroorzaakt door den opstand der negerslaven in 1795 en de andere bij de landing der Engelschen in 1804 (1805 *Red: Amig*). welke laatsten alle huizen en schuren op de plaatsen en tuinen, die zij onder hun bereik kregen, trachtten in brand te steken, hetwelk hun, wegens den boven opgenoemden hinderpaal in de natuur, zeer veel moeite kostte en op sommige plaatsen slechts ten halve gelukte. Men ziet thans nog verscheidene huizen, welke bij die gelegenheid werden aangestoken, maar onder het branden van zelven uitgingen, en waarvan de helft onverbrand bleef staan."

Als men het bovengenoemde kort samenvat, komt men tot de conclusie dat al die hevige branden, waarvan de geschiedenis van Curaçao gewaagt, met opzet zijn aangestoken en dat men eigenlijk nog, om het goed te laten branden, de de grootste moeite gehad heeft, waarschijnlijk ten gevolge van dat z. g. *zoutzuur* of zooals men tegenwoordig zegt, van de *salpeter* in de lucht.

Men kan de vraag stellen, waarom de laatste brand van 4 maanden geleden zoo'n buitengewoon felle brand geweest is?

Men kan hierop antwoorden, zooals ook in den Kol. Raad niet onduidelijk te kennen is gegeven, dat de brandbluschmiddelen slecht in orde waren. Beter ware gezegd: ook al waren zij perfect in orde geweest, ze toch niet bij lange na in evenredigheid geweest waren om zoo'n hevigen brand te bedwingen.

Doch daarmede is de laatste oorzaak niet opgespoord.

Als 't waar is. wat algemeen gezegd werd in die dagen, waren er in bergplaats, waar de brand begon, eenige kisten of blikken met gasoline, werden er een groote voorraad van parfumerien met sterk alcoholpercentage en tal van andere licht brandbare stoffen bewaard. Desgelijks ook in het winkelhuis *La Colmena* van den Heer Lansberg, waar tal van manufacturierswaren lagen opgestapeld. Dat alles leverde een der best denkbare brandstoffen voor het vuur.

En nu tegenwoordig kerosine en vooral gasoline in de stad bijna overal gebruikt wordt, en in tal van pakhuizen en garages dikwijls in vrij groote hoeveelheid bewaard wordt, zal zeker in de toekomst dat gevaar voor brand niet minder worden, vooral bij de bekende nonchalance van chauffeurs e. d. Men moet dus niet alleen trachten steeds paraat te zijn voor elken eventueelen brand, doch beter nog is het te trachten ook het brandgevaar zelf te voorkomen.

Een tweede vraag zoude men kunnen opperen, omtrent dat z. g. *zoutzuur* of *salpeter* in de lucht. Misschien dat een chemicus zal lachen over dergelijke onnauwkeurige uitdrukkingen van den volksmond.

Doch iets van dien aard moet er toch zijn, dat hier de huizen minder brandbaar maakt, al is de naam die er gewoonlijk aan gegeven wordt, misschien minder juist.

Wat kan dat zijn?

Wellicht kan het volgende een oplossing aan de hand doen.

Curaçao is een eiland van kleine oppervlakte, bovendien nog zeer smal, langs alle zijden omringd door zeewater.

Bovendien waait hier bijna altijd de Passaatwind, en ligt ons eiland in de tropen.

Allerlei factoren dus die maken dat verdamping hier zoo sterk en snel mogelijk plaats vindt. De lucht boven ons eiland is dus verzadigd van waterdampen, waarin bovendien zeer veel zoutdeelen zijn opgelost. Dat is de reden ook waarom alles wat ijzer is, hier zoo sterk aan roesten onderhevig is.

Op sommige plaatsen, wanneer na een regenbui de grond weer bijna is opgedroogd, ziet men de zoutkristallen bij menigte glinsteren.

Wie dicht bij den zeekant en vooral in de buurt van de Salignes woont, proeft een zouten smaak telkens wanneer men met de punt van de tong langs de mondhoeken strijkt.

Zoo is alles hier op Curaçao overdekt met een laag van zoutachtig stof, dat op alles vastkleeft, misschien in den regentijd er weer wat afspoelt, doch daarna ook weer even spoedig opnieuw zich daarop vasthecht.

Nu is het bekend dat zout in het vuur geworpen niet brandt, doch alleen een knappend geluid geeft.

Zou die zoutlaag, die zich door de verdamping van het zeewater op alles vastzet, niet die laag kunnen zijn, die ons beschermt tegen brandgevaar?

De goedkoopste verzekering tegen brand, die er maar bestaat.

Als de chemici dat nu eens verder willen onderzoeken, zal ook dat raadsel wel voor goed worden opgelost.

Berichten uit de Kolonie.

Werkstaking.

Daar is alweer opnieuw een werkstaking onder de havenwerkers in New York uitgebroken. Natuurlijk gaat het weer om hooger loon, niettegenstaande die heeren reeds een reuzensalaris verdienen. Het gevolg daarvan is dat we vooreerst geen mail en ook geen meel meer krijgen en evenmin honderd andere artikelen, die onze handel geregeld van New York betrekt.

Geduldig afwachten en uitzien of we ten minste onze levensbehoeften in Venezuela en elders kunnen machtig worden.

Huisvlijt.

Met genoegen vernemen wij dat hoewel deze nuttige vereeniging eerst sedert kort is opgericht, reeds vele voorwerpen van huisvlijt bij de Commissieleden zijn ingezonden. Wanneer onder het volk nog meer bekendheid aan deze zaak gegeven wordt, zal genoegzaam blijken dat dat deze Vereeniging een groot succes zal hebben. Verders zie men achterstaande advertentie.

Hoog bezoek.

Deze week Maandagmorgen genoten de scholen van St. Martinusgesticht te Otrabanda de groote eer een bezoek te mogen ontvangen van Mevrouw Helfrich en dochter. Het doel van dit bezoek gold voornamelijk voorwerpen van nuttige en fraaije handwerken te bezichtigen door de leerlingen vervaardigd. Alle klassen werden bezocht zelfs de laagste, waar het fröbelwerk door de kleinen gemaakt, in oogenschouw werd genomen. De hooge bezoeksters betuigden herhaaldelijk hun bijzondere tevredenheid en stonden verwonderd over de prachtige werkstukjes ook door de kinderen der volksklasse vervaardigd.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de firma S. E. L Maduro & Sons een wandkalender voor 1920, reclame voor de *West-India Oil Co* te New York, waarvan de firma Maduro agent is.

Stuyvesant.

Deze boot heeft lang op zich laten wachten, Dinsdag kwam de *Stuyvesant* binnen en ging Donderdag avond weer uit. Met deze boot vertrokken ook de Eerw Pater R. Bührs en de Eerw frater Benitius van het St Thomas College en de Heer S. van de Vrede, onderwijzer aan de Hendrikschool. De boot zou onderweg alleen Puerto-Plata aan de Noordkust van Santo Domingo aandoen, doch op het laatste oogenblik kwam er nog verandering in het reisplan, doordat het gebalsemde lijk van een Haïtiaan die dezer dagen hier overleed, moest worden meegenomen, om het op een der kustplaatsen van Haïti aan wal te zetten.

Verplaatsing.

In stede van den Eerw. Pater R. Bührs, die eergisteren met een jaar verlof naar het Moederland vertrok, is de Eerw Pater L van Rooy benoemd tot kapelaan aan de St Annakerk te Otrabanda.

Hoedenschool.

De vorige week Vrijdag bezochten we de hoedenschool van Pietermaai om een kleine tentoonstelling van strohoeden in oogenschouw te nemen die daar stonden uitgestald.

Wij telden er een 36-tal hipihapahoeden en een 20 stuks van lataïstroo vervaardigd. Al deze hoeden waren niet alleen van verschillende grootte en fijnheid van vlechtwerk doch bijna allen van verschillend model. Daar waren enkele prachtstukken onder zoo ragfijn gevlochten, dat men het eerder voor weefsel zou aangezien hebben.

Als men hier van lataïhoeden spreekt, denkt men zoo gauw aan de ordinaire hoeden, die in vroeger jaren hier van lataïstroo gemaakt werden. Voor wie zóó denkt, was een bezoek aan deze kleine tentoonstelling bijzonder leerzaam geweest. Men zou niet verwachten dat dit onoogelijk harde stroo zich tot zulke werkelijk elegante hoeden liet verwerken.

Ook heel eigenaardige vormen, in de allernieuwste modellen, ook gekleurde waren er te zien, die zeker wel opgang zullen maken.

Geheel deze collectie was door den Heer Henriquez bijeengebracht en stond klaar om ingepakt en verzonden te worden met de *Stuyvesant* naar den Haag voor het ministerie van Koloniën, dat naar het schijnt nu ook propaganda gaat maken voor onze industriën. Want ook van alle industriën die hier in onze kolonie beoefend worden waren een aantal foto's gevraagd om deze in Holland ten toon te stellen.

De Heer Henriquez had bovendien een volledig rapport ingezonden van de geschiedenis, opkomst, verval, herleving en der techniek van de vlechtindustrie, van het vlechtonderwijs in onze kolonie. Zoo langzamerhand moet onze hoedenindustrie wel meer en beter bekend worden in het Moederland.

Misoa.

De vorige week maakte onze haven kennis met een nieuw soort vaartuig de *Misoa*, een goulet van 190 ton met 240 ton laadvermogen. Deze goulet kan zeilen of naar believen door een motor van 80 P. K. kan worden voortbewogen.

Deze goulet kwam van Rotterdam en is door de *Caribean Oil Company* van Maracaibo aangekocht voor de som van fl 125.000 om van Maracaibo een kustvaart te onderhouden langs sommige havens van Venezuela naar La Guayra om de producten van bovengenoemde Maatschappij te vervoeren.

Officieele berichten.

Aan den 2den commies Ph. F. de Haseth PLz is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

De heer H. Rosbergen is benoemd tot magazijnmeester bij het Departement van Openbare Werken.

Aan den Gouvernements-Secretaris, tevens ambtenaar van den Burgerlijken Stand alhier J. F. Haayen is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, onder dankbetuiging voor de door hem bewezen langdurige diensten.

Aan den Gezaghebber van Aruba H. J. Beaujon is tot herstel van gezondheid verlof verleend tot den dag van aankomst van den Gouverneur op Aruba.

De heer H. J. T. Boomgaart is benoemd tot Gouvernements-Secretaris, tevens ambtenaar van den Burgerlijken Stand alhier.

Aan den agent van politie tweede klasse op Bonaire H. Groenenberg is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Mej Elsa M. de Witt Evertsz is tijdelijk benoemd tot tweede beambte, en werkzaam gesteld ter Administratie van financiën.

De heer J. J. Beaujon is benoemd tot lid-plaatsvervanger van het Hof van Justitie in deze kolonie.

De fuselier Jacob Idskes is tijdelijk werkzaam gesteld bij de politie als agent tweede klasse.

De Koningin naar Indië?

Aneta heeft de aandacht der Indische pers gevestigd op de woorden in de redevoering van den Gouverneur-Generaal, die den 1n. Sept zeide: „Ik meen, dat de hartewensch van een ontelbare schare in Indië zou vervuld worden, indien de Koningin ook in Indië persoonlijk de betuigingen van verknochtheid in ontvangst kon nemen." Aneta wekte de Indische pers op om adhaesie te betuigen aan den wensch van den Landvoogd, teneinde een uitgebreide beweging te organiseeren en te propageeren, dat Indië telegrafisch een adres zal richten tot de Koningin, met de dringende bede, aan H. M. Indië te bezoeken ter aanhaling van de banden tusschen het Moederland en de koloniën.

Het Nieuws van den Dag van Ned. Indië noemt Aneta's voorstel betreffende een bezoek van de Koningin aan Indië sympathiek. Het lijkt een schoone droom: de Koningin aan wal stappend te Tandjong-Priok onder het gebulder der kanonnen en het gejuich der menigte, de Koningin reizende in de Preanger, gevierd en gehuldigd te Djokja en te Solo, de Koningin, het wonderschoone Rijk van Insulinde bezoekende, waarvan zij Keizerin is.

De Javabode: Allen die hier arbeiden aan Nederlands taak, zullen in de komst der Koningin een prikkel vinden om hun arbeid vol te houden. Het verlangen, door den landvoogd geuit, wordt door velen niet opgevat als een verlangen, uitgesproken naar een feestelijke gelegenheid, maar iets dat verwezenlijkt moet worden. Velen zijn bereid voor die verwezenlijking hun beste krachten te geven. Het „Soerabajasch Handelsblad" betuigt enthusiast adhaesie aan het denkbeeld.

Het Soerabajasch Nieuwsblad: Al de middelen kunnen gevonden worden om de bezwaren, aan uitvoering van het denkbeeld verbonden, te overwinnen, en wij zullen de eerste zijn, die van heeler harte willen medewerken.

HAVEN-NIEUWS
VAN 14 OCT. — 24 OCT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Philadelphia	Goodman	15 Oct	Pto Cabello	15 Oct	New York
Merida	Johanson	15	Maracaibo	10	La Guaira
Somson	Appel	14	Maracaibo	15	Maracaibo
Willemstad	Sulbaren	14	Maracaibo	15	Maracaibo
Grove	Knadson	16	Maracaibo	18	New York
Antillian	Wood	17	Pto Cabello	18	Pto Columbia
Lijsefiord	Gousel	18	Maracaibo	18	Maracaibo
Maracaibo	Johnson	18	La Guaira	19	Maracaibo
Stuyvesant	Metus	21	Pto Cabello	23	Sto Domingo
Antonio Lopez	Caro	21	Pto Colombia	21	Pto Cabello
Stavangeren	Lie	22	Maracaibo	25	New York
Lijsefiord	Gousel	24	Maracaibo	25	New York
Cricket	Matoney	25	Norfolk	?	?
Samson	Appel	25	Maracaibo	26	Maracaibo
Willemstad	Sulbana		Maracaibo	26	Maracaibo

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Mainmedel	15	Barbados	*Meda*	15	Bonaire
Gacela	16	Maracaibo	*Misoa*	15	Maracaibo
Virginia	16	La Vela	*Gacela*	17	Maracaibo
Lelia	17	Aruba	*Lelia*	17	Bonaire
Carmen Luna	19	La Guaira	*Frieda*	17	Maracaibo
La Providencia	19	La Vela	*Lelia*	20	Aruba
Maria	19	Bonaire	*Virginia*	20	La vela
Lelia	20	Bonaire	*La Providencia*	20	La Vela
Russia	21	Aruba	*Abeona*	20	Barbados
Graciosa	22	Aruba	*Maria*	22	Barbados
Carolina	23	St Doming	*Mainmidel*	23	Barbados
Lelia	24	Aruba	*Confidencia*	23	Pto Cabello
Refugio	24	Aruba	*Julia Amelia*	23	La Vela
Sirena	24	Maracaibo	*W. L. Moodey*	23	Maracaibo
Carlota	25	Maracaibo	*Lelia*	24	Bonaire

Buitenland.

Geheimen van den oorlog.

Langzamerhand komen alle geheimen van den oorlog voor den dag en nu de gedemobiliseerde soldaten en officieren zoo langzamerhand terug komen van de verschillende oorlogstooneelen, beginnen wij duidelijk in te zien, wat ontzaggelijke pogingen Engeland heeft gedaan, om het eigen land, het Britsch-Indische keizerrijk en den vrijen weg naar het verre Oosten te beschermen. Officieren en soldaten zijn het er over eens, dat het commissariaat nooit iets te wenschen overliet, dat de medische behandeling van de gewonden uitstekend was, dat de „base" der campagne in Egypte gevestigd in Ismaila en de „base" der onderneming tegen de Turken, gevestigd in El Kantora beiden kleine plaatsjes in de woestijn, thans zijn herschapen in groote steden met tramwegs en schouwburgen, kerken en cinema's, in directe treinverbinding met Cairo Alexandria en Jeruzalem. Als men in aanmerking neemt, dat al het materiaal duizenden mijlen over zee moest worden aangebracht, en dat nog wel gedurende jaren, dat de duikbootoorlog in vollen gang was, begrijpt men thans, dat er een groote organisatie noodig was.

Ook vroegen de menschen zich af hoe al die Engelsche locomotieven, spoorwegwagens, tanks, kannonnen van allerhande kaliber, auto's, motorbussen en allerhande groote motor-vrachtwagens over het kanaal waren gekomen.

Thans weet men hoe dat is geschied. Gedurende den oorlog had niemand ooit gehoord van Richborough, en maar goed ook, anders hadden de Duitsche Zeppelins en vliegtuigen, die plaats, aan Engeland's oostkust gelegen, zonder twijfel sterk aangevallen. Nu weet men, dat daar alles direct op groote schepen werd geladen. zonder kranen, hijschtoestellen of iets dergelijks.

De treinen zelve reden op de booten

Een millionnair als reporter.

Volgens de New-Yorksche „*Tribune*" heeft Cornelius Vanderbilt Jr., de zoon van den brigade-generaal Vanderbilt het beroep van journalist, meer speciaal van verslaggever, gekozen. Hij is als zoodanig opgenomen in den redactiestaf van de „New-York Herald." En zoo is deze erfgenaam van talooze millioenen daar dagen tegen een salaris van 25 dollar per week als aankomend brand- en diefstalreporter aan 't werk getogen. Hij is er niet weinig trots op, dat hij zijn betrekking zelf heeft weten te krijgen door aan den chef-reporter van het genoemde blad te schrijven en verklaart:

Ik wilde verslaggever worden, omdat ik steeds heb opgemerkt, dat journalisten de leukste en kwiekste lui zijn die ik ken. Toen ik in Frankrijk was bij de 27ste divisie, merkte ik steeds, dat alle opdrachten die snuggerheid en initiatief verelschten, altijd aan een vroegeren journalist werden vergund."

Men ziet, daar ginds is de journalistiek in tel. Trouwens, in 't buitenland pikt men vaak journalisten uit voor de hoogst baantjes. Elders stelt men hun diensten minder op prijs.

De Heer Croiset, van den *Matin* is afgeranseld op de Parijsche wallen. Deze kooplieden waren boos, wijl de kranten het publiek hadden gezegd, dat er te groote winsten worden gemaakt.

De Katholieken van Amerika en de verwoeste Kerken van Frankrijk.

Z.Em kardinal Amette heeft van den aartsbisschop van New-York, Mgr. Hayes. een som van 500,000 francs ontvangen, als gift der katholieken van diens diocees voor het werk der verwoeste kerken uit het bezet geweest zijnde gebied van Frankrijk, waardoor het mogelijk is geworden dat dit liefdewerk in stand worden gehouden.

Het Heilig Land.

Kardinaal Giustini reist dezer dagen naar Palestina om als afgezant van den Paus aan het zevende eeuw feest van de bewaking van het Heilig Graf door de Franciscanerpaters deel te nemen. Met ontzaglijke inspanning en ten koste van groote offers heeft deze orde 700 jaren lang de bewaking van het Heilig Graf uitgeoefend.

Kardinaal Dubois, aartsbisschop van Rouaan zal in September eveneens een reis maken naar de Heilige Plaatsen om de Fransche missies en de katholieke scholen van Syrië en Palestina te bezoeken.

Zelfbestemmingsrecht ? ?

In de zitting van den Landdag van Tirol werd door den afgevaardigde dr. Nikolussi en zijn politieke vrienden voorgesteld, om in het belang van het zelfbeschikkingsrecht van de Duitschers en Ladiners van Zuid Tirol een beroep te doen op de Amerikaansche Senaatscommissie voor de buitenlandsche aangelegenheden. In verband met het besluit van de Senaatscommissie, om vertegenwoordigers te hooren van landen, die het zelfbeschikkingsrecht wenschen, werd besloten tot het verzenden van het volgende telegram aan senator Lodge, den voorzitter der commissie: „Het Duitsch-Oostenrijksche vredesverdrag levert Duitsch Zuid-Tirol in strijd met den plechtig verkondigden volkswil aan Italië over. De Tirolsche Landdag verzoekt de Senaatscommissie de Zuid-Tirolers aan te hooren en hun het zelfbeschikkingsrecht te waarborgen.

De schapenkoning.

Onlangs is te Sidney in hoogen ouderdom overleden Sir Samuel Mac Caughey, bijgenaamd de schapenkoning. Als arme jongen was hij in Australië gekomen en hij is de rijkste fokker geworden Hij was er in geslaagd een ras merinosschapen te fokken, dat per stuk 40 pond uitstekende wol leverde, terwijl, toen Sir Samuel vijftig jaar geleden in Australië kwam, ieder schaap slechts 8½ pond wol van mindere hoedanigheid leverde.

Berging van goud.

Volgens de „Daily Herald" blijven de duikers, die bezig zijn het goud uit het wrak van de mailboot Laurentic te bergen, goed op schieten. Het mooie weer begunstigt het werk uitermate, want het is alleen bij kalme zee mogelijk naar beneden te gaan. De Laurentic van de White Star lijn is in Januari 1917 bij de kust van Donegal op een mijn geloopen en gezonken. Het schip had 7 millioen pond sterling aan boord voor de Ver. Staten. Daarvan is nu ongeveer 1½ millioen pond geborgen. Het zijn baren van 7 duim lang, 4 duim breed en 2 duim dik; elk heeft een waarde van ongeveer 1600 pond.

Amerika.

Bij Copper Lake in Canada zijn rijke goudaders ontdekt. Een bekend mijningenieur, kolonel Gordon, verklaart volgens een telegram aan de *Times* uit Toronto, dat hij een ader van zes voet breed bloot heeft gelegd, waarin de kwarts- en goudstreep vier Engelsche duim dik is.

Te Pas, in Manitoba, zijn monsters aangekomen, waarvan de commissaris Wallace na onderzoek gezegd heeft, dat zij de rijkste aan gehalte waren die ooit ontdekt waren.

— **Senator Knox hield in den Senaat een grooto rede tegen het Vredesverdrag.** Hij noemde dit hard en wreed en strijdig met het recht.

Hij verlangde, dat de Ver. Staten met Duitschland *een afzonderlijken vrede* zouden sluiten zonder schadeloosstellingen of andere verplichtingen, daar het doel, waarvoor Amerika in den oorlog ging, met de November-revolutie was bereikt.

En anders zou zich een combinatie Duitschland-Rusland-Japan vormen, die zeer gevaarlijk voor Europa en wellicht voor de geheele wereld zou zijn.

BEKENDMAKING.

De verkoop van Zilveren, Gouden en Juweelen voorwerpen-beleend ter Spaar- en Beleenbank van 1e Maart 1918 t.m. 31e Augustus 1918, onder No. **3185 U** t.m. No. **2982 W**, zal plaats hebben op Donderdag. den 16n October a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 11 October 1919.

De Voorzitter.

7 C. S. Gorsira.

HUISVLIJT.

Voortaan zal wekelijks de keuring der ingezonden huisvlijtartikelen op **Donderdag** *plaats hebben en op* **Vrijdag** *zal de koopprijs betaald worden aan de belanghebbenden, of deze kunnen de afgekeurde stukken terug ontvangen. Vooreerst geschiedt dit nog bij de bestuursleden. Na den openingsdag worden alle zaken in het* VERKOOPLOKAAL *afgehandeld.*

Namens het bestuur

de Secretaresse:

3—1 *N. J. C. van Breemen-Kruyt.*

Veranderbare Dotale Polissen.

De **Veranderbare Dotale Polissen** van de Colombiaansche Mutualiteits-Maatschappij omvat al de veroveringen van het hedendaagsche assurantie-wezen, in tijdperken van 10, 15, 20, 30 en 35 jaar, volgens onderstaand voorbeeld van iemand, die zich op 30 jarigen leeftijd eerst verzekerde bij dotale polis van 25 jaar voor eene som van **$ 5000.—**, zijnde de jaarlijksche, door hem te betalen premie **$ 222.40.**

Mocht de verzekerde vóór het 18e jaar, nadat de polis hem is verleend. komen te sterven, dan zal de familie of zullen de in het stuk aangewezen rechtverkrijgenden het verzekerde bedrag van $ 5000.— in gereed geld ontvangen, doch indien het overlijden van den verzekerde plaats heeft in het 18e jaar of later, dan zullen de ontvangsten aldus zijn:

18e jaar	$ 5443.60
19e „	„ 5962.30
20e „	„ 6511.95
21e „	„ 7096.20
22e „	„ 7715.—
23e „	„ 8372.—
24e „	„ 9667.25
25e „	„ 9802.50

Aangezien de accumulaties berekend worden tegen een samengestelden interest, hooger dan speciaal andere buitenlandsche verzekeringsmaatschappijen waarborgen, beveelt men hun aan, die voordeelige zaken wenschen te doen, een over dit polis-stelsel handelend prospectus te vragen ten kantore van de Mutualiteits-Bank, Agentschap van Curaçao.

Curaçao, 11 October 1919.

MUTUALITEITS-BANK.

AGENTSCHAP VAN CURAÇAO,

door de MUTUALITEITS-BANK te Bucaramanga, Colombia, op dit eiland opgericht.

Maatschappelijk kapitaal $ 500,000 Goud.

Het belast zich met:

a. den aan- en verkoop van wissels;
b, incasseeringen bij opdracht;
c. commissie-handel in 't algemeen;
d. de vertegenwoordiging van buitenlandsche handelshuizen;
e. de ontvangst en afzending van scheepsladingen.

Dit Agentschap, dat correspondenten heeft in de voornaamste steden van het Buitenland, waar er Banken zijn, neemt gelden a deposito in **Guldens, Pndn. Sterling, Peseta's** of **Francs** voor den termijn van niet minder dan een jaar, met voorafgaand advies van eene maand, een jaarlijkschen interest van **8** pCt toekennend.

Aangezien de directeur van dit Agentschap, de heer J. P. G. Ecker, terzelfdertijd gemachtigde-generaal van de Colombiaansche Mutualiteits-Maatschappij **Todos Para Todos** en van de Mutualiteits-Hypotheekbank van Bucaramanga, Colombia, is, die elk een kapitaal van **$ 500,000 Goud** heeft, vertegenwoordigt het ook die twee ondernemingen, zich dientengevolge eveneens belastend met de verrichtingen, die ten deele hare voornaamste zaken onderscheidenlijk uitmaken, nl.:

f. de aanneming van verzekeringen op het leven, en
g. den verkoop van effecten.

4—26 Curacao, 1 October 1919.

Como Noruega participa en la guerra.

Será coincidencia ó lo que se quiera, pero el hecho parece ser comprobado que el Aceite de Higado de Bacalao está teniendo mucho que ver con las fortunas de la guerra. Durante los dos primeros años del conflicto europeo, Alemania le tomó a Noruega grandes cantidades de aquel precioso aceite y ganó terreno. Después que Inglaterra acaparó todo aquel producto, ha ido decayendo el poderío alemán debido a alimentación deficiente de sus tropas. Eso prueba a su vez cuán necesaria es la grasa para el cuerpo humano. Esta será sin duda, noticia de interés para los que tomamos la famosa EMULSIÓN DE SCOTT. 9

Bekendmaking.

De Procureur-generaal in de kolonie Curaçao brengt hierbij ter kennis van het publiek in het algemeen en van de zeevarenden in het bijzonder, dat van Maandag, den 13n. October d. j. tot en met Donderdog. den 30n. d. a. v. door het Garnizoen alhier met geweren schietoefeningen zullen worden gehouden op Caracasbaai, alwaar met scherp geschoten zal worden in de richting naar zee.

Gedurende de schietoefeningen zullen roode vlaggen geheschen worden boven het hek van de quarantaine-inrichting, op het fort Beekenburg, op den seinpost Caracasbaai en aan het Spaansche Water.

Curaçao, den 3n October 1919.

De Procureur-generaal.

3—3 J. B. Gorsira.

Photographische Inrichting.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
„ Chicago 1893, en
„ Curaçao, Eerste Prijs Eeremedaille, 1904.
„ Brussel, 1910

Curaçao, Waterkant, Otrabanda.